

N:o 151.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående anvisande af medel för förbättring af pensioneringen inom de tre första klasserna af handelsflottans pensionsanstalt; gifven Stockholms slott den 22 mars 1912.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att till förbättring af pensioneringen inom de tre första klasserna af handelsflottans pensionsanstalt å extra stat för år 1913 bevilja under riksstatens tionde hufvudtitel ett anslag af 31,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Theodor Adelswärd.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 mars
1912.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSWÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet friherre Adelswärd, anförde:

I nådig proposition n:r 85 till 1909 års Riksdag föreslog Eders Kungl. Maj:t Riksdagen bland annat att till förbättring af pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt å tionde hufvudtiteln bevilja å extra stat för år 1910 ett förslagsanslag å 90,000 kronor. Af det propositionen bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för nämnda dag framgår, att nämnda anslag var afsedt att användas dels till förbättring af pensioneringen inom pensionsanstaltens tre första pensionsklasser dels ock till viss höjning af pensionsbeloppen inom fjärde klassen. Jämte erinran att Riksdagen endast så tillvida biföll

berörda förslag att ett anslag, afsedt för ökning af pensionsbeloppen inom fjärde klassen, beviljades, har direktionen öfver handelsflottans pensionsanstalt i en till Eders Kungl. Maj:t ställd underdånig skrifvelse af den 27 oktober 1911 ifrågasatt vidtagande af åtgärd i det med propositionen afsedda syfte, i den mån detta sålunda icke vunnit Riksdagens bifall. Innan jag går att närmare redogöra för innehållet i direktionens skrifvelse och i de däröfver afgifna underdåniga utlåtanden, har jag ansett mig böra här erinra om det väsentligaste af hvad vid frågans föregående behandling inför Eders Kungl. Maj:t anförts, i den mån detta direkt berör eller kan vara ägnadt att belysa det nu föreliggande ämnet. I statsrådsprotokollet för den 5 mars 1909 har dåvarande chefen för finansdepartementet till en början dels lämnat en kortfattad historisk öfversikt angående hvad före tidpunkten för den nådiga propositionens framläggande i fråga om förbättrad pensioneringssätt för sjöfolk i vårt land förekommit dels i sammanträngd form redogjort för hufvudgrunderna i det af sjömanspensioneringskommittén i ämnet afgifna betänkande. Jag tillåter mig här hänvisa till nämnda historik och redogörelse. Den af Eders Kungl. Maj:t år 1909 framlagda nådiga propositionen till Riksdagen angående höjandet af statsbidraget till handelsflottans pensionsanstalt var närmast föranledd af det af kommerskollegium den 11 januari 1909 afgifna underdåniga utlåtande öfver sjömanspensioneringskommitténs betänkande. Den af dåvarande departementschefen vid frågans behandling inför Eders Kungl. Maj:t uttalade, af Eders Kungl. Maj:t gillade uppfattning stod i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de åsikter, som från kollegii sida i nämnda utlåtande gjorts gällande. Med hänsyn härtill synes mig lämpligt att, då jag med föranledande af direktionens öfver pensionsanstalten ofvanberörda framställning ansett mig nu böra underställa frågan Eders Kungl. Maj:ts förnyade pröfning, i tillämpliga delar här återgifva innehållet af såväl kommerskollegii utlåtande som ock dåvarande departementschefens anförande till statsrådsprotokollet för den 5 mars 1909.

Till en början erinrades i utlåtandet därom, att de säregna förhållanden, hvarunder sjöfolket utöfvade sitt yrke, i vårt land sedan lång tid tillbaka ansetts betingade, att det allmänna borde i någon mån sörja för åtminstone vissa af dem, som äro sysselsatta i detta yrke. De faror och vedermödor, som de måste utstå, hade i förening med sjöfartsnäringsens stora betydelse för det allmänna föranledt statsmakterna att vidtaga särskilda åtgärder till förmån för dem, som på grund af ålder, sjuklighet eller under yrkets utöfvande inträffade olycksfall ur-

*Kommers-
kollegii ut-
låtande af den
11 januari
1909*

ståndsatts att försörja sig. De åtgärder, som i nyss angifna syfte vore vidtagna, afsåge dock allenast det i utrikes sjöfart använda sjöfolket.

De genom statens försorg inrättade institutioner, hvilka hade till uppgift att tillgodose sjöfolket, vore sjömanshusen i riket samt handelsflottans pensionsanstalt. De förra handhade ett *understödsväsende till förmån för behöfvande sjöfolk* och den senare ett *pensionsväsen för ålderstigna sjömän*.

Ävägbringandet af förbättrade anordningar i fråga om sjöfolks pensionering hade sedan länge utgjort ett önskemål för i främsta rummet sjömännen själfva, men äfven i hög grad varit föremål för intresse bland sjöfolkets arbetsgifvare. Såväl inom som utom Riksdagen hade idkare af och målsmän för sjöfartsnäringen gjort gällande, att de nuvarande anordningarna i nämnda syfte icke längre kunde anses fylla berättigade kraf.

Kollegium framhöll vidare, att de skäl, som föranledt det allmänna att till förmån för personer, sysselsatta i en viss näringsgren, anordna såväl ett särskildt understödsväsende som ock en särskild pensionering, enligt kollegii åsikt allt fortfarande ägde giltighet. Äfven om behovet af dylika åtgärder från det allmännas sida i ej ringa mån stode i samband med en sjöfolket allt fortfarande ofta utmärkande obenägenhet att genom besparingar af arbetsförtjänsten sörja för framtiden, kvarstode dock så många på frågan inverkan af faktorer, hvilka låge helt och hållet utom sjömannens bestämmanderätt, att en särskild omvårdnad från det allmännas sida om dem vore både behöflig och berättigad. Kollegium ansåge emellertid det i inrikes sjöfart använda sjöfolket icke i samma mån äga anspråk på en dylik omvårdnad som sjömännen i utrikes fart, så länge en liknande omvårdnad ej komme utförelse af äfven andra yrken, som bedrefves inom landet, till godo. Den i utrikes fart använde sjömannen måste oftast längre tider vara långt aflägsnad från hemmet och hemlandet och vore då ur stånd att nöjaktigt tillvarata sina intressen och personligen tillse sina hemmavarande anhöriga. Han vore i allmänhet i högre grad bunden vid det yrke han en gång valt. Den i inrikes sjöfart använde sjömannen befunde sig däremot i ungefär enahanda ställning som en mångfald andra arbetare, hvilkas yrkesutöfning hölle dem för kortare tider aflägsnade från hemmen. Sjömannen i inrikes sjöfart hade ock själfvallet vida större möjlighet att kunna öfvergå till ett mindre ansträngande yrke, då olycksfall tillstötte, som minskade arbetsförmågan, eller krafterna eljest började svika. Gifvet vore dock, att gränsen mellan dessa grupper sjöfolk ofta måste blifva svår att uppdraga.

Sjömanspensioneringens betydelse för själfva sjöfartsnäringen och särskildt för vår utrikes sjöfart måste ock noga beaktas. I jämbredd med den raskt fortgående utvecklingen af vår handelsflotta hade svårigheterna att för den erhålla tillräcklig och duglig bemanning ökats. Kollegium vore emellertid böjdt för att anse, att i sjöfolkets pensionsförhållanden icke vore att söka den hufvudsakligaste orsaken till de antydda svårigheterna och till att en så stor del af våra sjömän hellre tjänade å utländska fartyg än å svenska. Härtill bidroge en mängd andra samverkande omständigheter, såsom en ofta inneboende äfventyrs-lusta, önskan att undgå fullgörandet af värnplikt, det sämre kosthållet å vissa svenska fartygskategorier samt ej minst de högre hyror, som erbjödes å utländska fartyg. De rikliga arbetstillfällen, som den svenska industrien under de senare åren erbjudit med jämförelsevis goda löner, hade äfven otvifvelaktigt i sin mån föranledt en del sjöfolk att öfvergå till industriella yrken. Visserligen hyste kollegium den uppfattning, att det icke torde kunna med fog krävas eller ens läte sig praktiskt genomföras att anordna en så riklig och förmånlig pensionering, att den skulle verka som motvikt till nyss antydda omständigheter och under alla förhållanden kunna tillföra vår handelsflotta en tillräcklig bemanning, men kollegium underskattade dock ingalunda betydelsen för densamma af ett ordnad pensionsväsende. Utsikten att erhålla en om ock blygsam pension utöfvade gifvetvis på mången sjöman — och säkerligen i högre grad på de bättre elementen bland de sjöfarande — en ej ringa dragningskraft, i sin mån bidragande till att vidmakthålla en inhemsk, dugande sjömansstam. Att saken ock hade sin betydelse för flottans bemanningsfråga, låge i öppen dag.

Kollegium delade den från många håll uttalade uppfattningen, att sjöfolkets pensionsförhållanden för närvarande icke vore på ett tillfredsställande sätt ordnade, samt ansåge, att åtgärder för afhjälpande af de härutinnan nu mest hjärt framträdande missförhållandena vore af nöden. Hvad kollegium sålunda uttalat afsåge närmast frågan om ålderdomspensionering, men hade äfven i hufvudsak sin tillämplighet å frågan om skydd åt sjöman mot följderna af olycksfall i arbete.

Efter att hafva förutskickat dessa allmänna anmärkningar har kommerskollegium öfvergått till bedömande och granskning af hufvudprinciperna i sjömanspensioneringskommitténs förslag.

Af skäl, som i utlåtandet närmare utvecklades, uttalade sig kollegium mot de hufvudgrunder, hvarå kommittén byggt sitt förslag om förbättrad pensionering för sjöfolk, och afstyrkte till följd däraf det-samma. Kollegium hemställde emellertid, att den af Eders Kungl. Maj:t

den 13 december 1907 tillsatta kommittén för åvägabringande af utredning och afgifvande af förslag om allmän ålderdoms- och invaliditetsförsäkring måtte anmodas att taga nämnda förslag, såvidt det afsåge ålderdoms- och invaliditetsförsäkring af sjöfolk, under öfvervägande vid fullgörandet af kommitténs uppdrag. Frågan om förbättrad pensionering för sjöfolk ansåg dock collegium icke böra helt undanskjutas i afvaktan på en sådan lösning. Collegium ansåg tvärtom angeläget, att förbättringar i detta hänseende komme till stånd. Dessa borde och kunde enligt kollegii förmenande åstadkommas genom utveckling och reformering af det nu bestående understöds- och pensionsväsendet för sjöfolk. Därjämte borde, såsom kommitténs förslag innebure, lagstadgad skydd för sjöfolk mot följderna af olycksfall i arbete genomföras.

De åtgärder och anordningar för förbättrande af sjöfolkets ställning, som collegium ansåge möjliga och lämpliga att vidtaga, ginge således i tre olika riktningar, nämligen

1) vidtagande af förbättringar i afseende å sjömanshusens understödsverksamhet;

2) beredande af medel för förbättrande af den af handelsflottans pensionsanstalt handhafda pensioneringen; samt

3) vidtagande af lagstiftningsåtgärder i syfte att tillförsäkra sjömän samma rätt till ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete, som nu tillkomme arbetare i åtskilliga andra yrken.

Efter det collegium närmare uttalat sig om sjömanshusens understödsverksamhet, öfvergick collegium till behandling af frågan om den af handelsflottans pensionsanstalt handhafda pensioneringen. Anstalten hade till ändamål att bereda uttjänt sjöfolk ekonomiskt stöd, ehuru under helt andra betingelser och villkor än sjömanshusens motsvarande verksamhet. Medan sjömanshusen lämnade sådant stöd allenast åt verkligt behöfvande sjöfolk, hade pensionsanstalten till uppgift att åt sjömän, som uppnått viss ålder och längre tid tjänat i viss sjöfart med svenska fartyg, bereda visserligen knappa, men dock verkliga pensioner, utgående oberoende af vederbörandes ekonomiska villkor.

Anstaltens inkomstkällor utgjordes hufvudsakligen af årliga anslag af statsmedel och afkastningen af anstaltens fonder samt till mindre del af vissa bötesmedel, som tillfölle anstalten. Med undantag af det såsom direkt anslag från statens sida utgående årliga fasta beloppet af 50,000 kronor, vore statsbidraget icke att anse såsom ett statsanslag eller understöd i vanlig mening utan som ett vederlag för att staten fränhändt sjöfolket en häfdvunnen ekonomisk förmån, nämligen den så kallade föringen. Till följd af anslaget rörlighet växlade

totalbeloppet något med olika år. Det förhållande att hela anslaget utginge direkt af tullmedlen antyde, att, enär upphäfvandet af föringen i dess ursprungliga form skett i syfte att underlätta tullarnas införande i vårt land, statsanslaget i dess helhet ansetts motiveradt med hänsyn till upphörandet af den för sjöfolket ganska betydande ekonomiska förmån, föringen på sin tid inneburit. Pensionsanstalten hade upprättats i syfte att till sjömännens fromma gifva föringen en för dem fördelaktigare användning än som kunnat ernås, då den, såsom förut skett, i småsummor utbetalades till hvarje sjöman. Därjämte hade med anstaltens upprättande afsetts att genom de förmåner, anstalten erbjöde, förmå svenskt sjöfolk att kvarstanna i svensk sjötjänst och härigenom i händelse af krig kunna påräkna dugligt sjömanskap för landets försvar.

Redan under pensionsinrättningens första verksamhetsår hade visat sig, att de inkomstkällor, som ställts till anstaltens förfogande, varit otillräckliga för att bestrida kostnaderna för den enligt reglementet i utsikt ställda pensioneringen. Till följd häraf hade det för anstalten mött oöfverstigliga hinder att kunna bringa pensioneringen till full effektivitet. Visserligen hade, tack vare den i reglementet för anstalten fastställda regel, att antalet pensionsrum inom fjärde klassen, omfattande sjöfolket af manskapsgrad, skulle vara dubbelt så stort som antalet rum inom öfriga grader tillsammans, pensioneringen inom fjärde klassen kunnat utan några nämnvärda rubbningar bringas till fullföljd, så att de till pension berättigade erhållit sådan vid uppnådd pensionsålder eller åtminstone efter allenast några få månaders väntan. Men däremot hade pensioneringen inom de tre första klasserna företett synnerligen stora oregelbundenheter. Enär tillgångarna ej medgifvit inrättande inom dessa klasser af tillräckligt antal pensionsrum, hade de inom dessa klasser pensionsberättigade nödgats längre eller kortare tider vänta på att komma i åtnjutande af pension. För att i möjligaste mån råda bot på de missförhållanden, som häraf blifvit en följd, hade anstalten sökt anlita en mängd olika utvägar, såsom närmare framginge af sjömanspensioneringskommitténs betänkande. Då det enda verk samma medlet för afhjälpande af missförhållandena, nämligen beredandet af erforderliga medel för pensioneringens uppehållande, icke kommit till användning, låge i öppen dag, att anstaltens alla ansträngningar att nöjaktigt fullgöra sina skyldigheter gent emot pensionstagarne måst blifva till så stor del, som varit och vore fallet, fruktlösa. Då missförhållandena i något hänseende blifvit tid efter annan alltför framträdande och anordning vidtagits för att i någon mån afhjälpa detta, hade häraf i sin

ordning framkallats olägenhet i annat hänseende, ej sällan af än svårare beskaffenhet än det missförhållande, som skolat afhjälpas.

Då kollegium icke ansett sig kunna förorda kommittéförslaget om förbättradt pensioneringssätt, fann kollegium desto mer angeläget, att kraftiga åtgärder vidtoges till rättande af missförhållandena i afseende å den nuvarande pensioneringen. Enligt kollegii uppfattning måste det redan i och för sig anses synnerligen beklagligt och staten föga värdigt att — ehuru från statens sida ställts i utsikt, att svenskt sjöfolk, som hufvudsakligen ägnade sig åt utrikes sjöfart med svenska fartyg, skulle såsom uppmuntran härtill och belöning härför vid viss uppnådd ålder och under vissa förutsättningar i öfrigt undfå en pension, som för deras lifsuppehälle visserligen vore otillräcklig, men dock kunde utgöra ett ej oväsentligt bidrag därtill — samma sjöfolk eller rättare vissa klasser däraf, oaktadt det uppfyllt villkoren för pensionens åtnjutande, dock måste gå i mistning däraf under en lång följd af år och i många fall aldrig komme i besittning däraf. Redan den omständigheten, att viss eller vissa klasser af det under lika betingelser pensionsberättigade sjöfolket finge vänta vida längre på pensions utbekommande än annan eller andra klasser däraf, innefattade en synnerligen stor obillighet, som borde afhjälpas.

Därefter redogjorde kollegium för antalet på pension väntande inom de olika klasserna och för storleken af de anslag, som erfordrades för deras pensionering. Af denna redogörelse framgick, att antalet pensionsberättigade, hvilka den 1 oktober 1908 ännu icke kommit i åtnjutande af pension, utgjorde tillhopa 476, samtliga inom de tre första klasserna. Kollegium beräknade, att ett belopp af i jämnadt tal 62,500 kronor skulle krävas för beredande åt samtliga de väntande af pensioner, och ifrågasatte därför i första rummet anvisande af ett anslag med detta belopp för att sätta anstalten i stånd att fullgöra sin uppgift.

Vidare anfördes, att det andra af de hufvudsakliga klagomål, som framkommit mot den af handelsflottans pensionsanstalt handhafda pensioneringen, afsett de utgående pensionsbeloppens otillräcklighet. Kollegium ansåg ock uppenbart, att dessa belopp, resp. 160, 120, 100 och 60 kronor inom de fyra klasserna, vore synnerligen knappt tillräckliga och under inga förhållanden kunde fylla ens mycket små anspråk å lifsuppehälle, särskildt med rådande höga lefnadskostnader. Å andra sidan finge ej förbises, dels att pensionerna aldrig varit afsedda annat än som ett bidrag till bestridande af dessa kostnader, dels ock att sjöfolkets löneförmåner efter hand alltmera förbättrats. Sistnämnda förhållande gällde särskildt det till de tre första klasserna hänförliga sjöfolket, som utgjordes af befälhafvare, styrmän och maski-

nister. Deras ekonomiska villkor antoges i allmänhet vara någorlunda goda. Det till fjärde klassen hörande sjöfolket, sjömän och eldare, befunde sig däremot vanligen eller åtminstone i många fall i ekonomiskt betryck och ansåge kollegium därför särskildt angeläget, att åtgärder vidtoges till förbättrande af pensioneringen af denna klass. En ökning af pensionsbeloppen äfven inom de öfriga klasserna skulle medföra högst betydande kostnader, och ansåge sig kollegium icke nu kunna framställa ytterligare kraf på statens medverkan för förbättring af pensioneringen af dessa klasser, än som vore erforderligt för att göra den nuvarande pensioneringen effektiv. En eventuell ökning af allenast fjärde klassens pensioner skulle visserligen rubba den nuvarande proportionen mellan pensionsbeloppen i de olika klasserna, men denna konsekvens syntes kollegium i och för sig icke innebära någon orättvisa eller obillighet, då hänsyn toges till den ofvan framhållna väsentliga olikheten i sjöfolkets ekonomiska villkor. Kollegium tillstyrkte, att pensionsbeloppet för denna klass ökades från 60 kronor till 90 kronor. Antalet pensionärer i fjärde klassen utgjorde den 1 oktober 1908 1,027, och erfordrades alltså för beredande åt en hvar af dessa af en till 90 kronor förhöjd pension tillhopa 30,810 kronor. Med hänsyn till den gradvis fortgående ökningen inom denna klass afjämnades detta belopp uppåt till 31,500 kronor.

Sammanlagdt ansåg kollegium alltså erfordras ett årligt tillskott af 94,000 kronor för att i angifna bägge hänseenden förbättra pensioneringen från anstalten. För beredande af detta tillskott ifrågasatte kollegium dels att den beräknade årliga afkastningen, 5,000 kronor, af vissa fonderade medel, hufvudsakligen kvarlåtenskapsmedel efter aflidna svenske sjömän, äfvensom andra succesivt för hvarje år tillgängliga medel af likartadt ursprung till belopp af 2,000 kronor årligen skulle tagas i anspråk dels ock att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att anvisa ytterligare från och med år 1910 87,000 kronor.

I sitt åberopade anförande till statsrådsprotokollet för den 5 mars 1909 har dåvarande departementschefen beträffande de af sjömanspensioneringskommittén framlagda förslag om sjöfolks pensionering häfdat som sin uppfattning, att en lösning af denna fråga på det sätt och i den omfattning kommittéförslaget innebar redan af principiella skäl icke vore att anbefalla. På samma gång departementschefen gaf sitt fulla erkännande åt kommitténs sträfvan att söka i ett slag till sjöfolkets båtnad lösa de bägge stora uppgifterna — olycksfallsförsäkring och ålderdomsförsäkring — fann han emellertid de af kommerskollegium

Vederbörande departementschefs anförande till statsrådsprotokollet för den 5 mars 1909.

framhållna olägenheter och konsekvenser, som skulle blifva förbundna med ett genomförande af kommitténs plan, utgöra afgörande hinder däremot. I det väsentliga biträdde departementschefen hvad kommerskollegium uttalat härutinnan.

På de skäl, som i statsrådsprotokollet närmare utvecklades, fann sig alltså departementschefen icke kunna för det dåvarande på grundvalen af kommittébetänkandet framlägga något positivt förslag i den af kommittén angifna riktning.

Vidkommande de åtgärder och anordningar för förbättring af sjöfolkets ställning, som kommerskollegium i sitt utlåtande ansett möjliga och lämpliga att vidtaga, hade departementschefen redan förut uttalat sig i afseende å frågan om den af handelsflottans pensionsanstalt handhafda pensioneringen och därvid betonat, att pensioneringen från anstalten vore långt ifrån tillfredsställande och att åtgärder snarast möjligt borde vidtagas för afhjälpande af de svåraste missförhållandena härutinnan. Detta syntes ock kunna, utan rubbning af de för pensioneringen från anstalten gällande grunder i öfrigt, ske genom de åtgärder, kommerskollegium föreslagit, hvilka afsåge dels att pensioneringen af de tre första klasserna skulle göras effektiv i så måtto, att de, som enligt reglementets anda och mening vore berättigade till pension, också skulle komma i åtnjutande däraf vid den afsedda tiden, dels ock att fjärde klassens med allenast 60 kronor årligen utgående pensionsbelopp måtte höjas till 90 kronor. Huru önskvärdt det än vore, att mera omfattande förbättringar än de sålunda föreslagna kunde bringas till stånd, fann sig emellertid departementschefen, af hänsyn till de än större kraf å statskassan, som däraf skulle betingas, icke kunna i hufvudsak gå längre, än hvad kollegii förslag innefattade. Efter att hafva uttalat sig om de ändringar i det för pensionsanstalten gällande reglemente, som departementschefen ansåge erforderliga under förutsättning att pensioneringen bragtes till effektivitet, anförde departementschefen vidare, att nämnda förutsättning i förening med den omständighet, att behovet af medel för ernående af detta syfte icke låte sig med full visshet på förhand beräknas, utan komme att i någon om än mindre mån växla, enligt departementschefens åsikt betingade, att det statsbidrag, som erfordrades utöfver det redan till anstalten af tullmedlen utgående anslaget, erhöles karaktär af förslagsanslag i den mening, att detsamma måtte kunna tagas i anspråk så långt som erfordrades för att de ofvan angifna förbättringarna skulle kunna bringas till fullföljd. Det hittills direkt af tullmedlen utgående anslaget vore nämligen icke något förslagsanslag i nyss angifna mening. Detsamma vore nämligen begränsadt, dock icke

med hänsyn till behovet, utan till storleken af vårt i utrikes sjöfart använda fartygstonnage. Då härtill komme, att den ökning af statsbidraget, som betingades af de af departementschefen förordade förbättringarna i pensioneringen, icke liksom det hittills utgående anslaget skulle komma att till sitt ursprung och syfte stå i något som helst samband med vårt tullväsende, fann departementschefen mest principenligt, att det nya anslaget icke belastade tullmedlen. Vid sådant förhållande och då å andra sidan de skäl, som betingat det dittillsvarande anslagets utgående direkt af tullmedlen, icke förlorat sin giltighet, ansåge departementschefen följdriktigt och äfven i öfrigt mest ändamålsenligt, att det nya anslaget blefve ett själfständigt sådant vid sidan af det dittillsvarande.

Det nya anslaget borde uppföras å extra stat under tionde hufvudtiteln och lämpligen benämnas »anslaget till förbättring af pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt».

Vid beräkandet af det nya anslagets storlek utgick departementschefen i likhet med kommerskollegium från att sammanlagdt skulle erfordras ett årligt tillskott af ungefär 94,000 kronor för att i angifna två hänseenden förbättra pensioneringen från anstalten.

Med viss jämkning af hvad kommerskollegium föreslagit ifråga om användningen för pensioneringen af ofvan afsedda kvarlåtenskapsmedel m. m., uppgående till 7,000 kronor årligen, i det departementschefen af angifna skäl beräknade detta tillskott till allenast 3,500 kronor årligen, skulle alltså enligt departementschefens förslag erfordras för den årliga förbättringen i pensioneringen 90,500 kronor, till hvilket belopp, afrundadt till 90,000 kronor, det ifrågasatta nya förslagsanslaget borde bestämmas.

Riksdagen omförmälde i sin skrifvelse af den 22 maj 1909 angående regleringen af utgifterna under riksstatens tionde hufvudtitel (punkt 7), att Riksdagen hyste betänkligheter beträffande det af Eders Kungl. Maj:t begärda nya förslagsanslaget å 90,000 kronor. Riksdagen anförde vidare, att det skulle innebära något väsentligen nytt och kunde medföra vidtgående konsekvenser att då på extra stat bevilja ett förslagsanslag, hvarigenom en pensionering till obegränsadt antal af sjöfolk, som gått på utrikes sjöfart, kunde genomföras. Det vore icke lämpligt att då taga ett sådant steg, då man härigenom beträffande en viss yrkesklass skulle kunna föregripa den pågående utredningen i den vidtomfattande frågan om allmän ålderdoms- och invaliditetsförsäkring.

Frågans be-
handling vid
1909 Ars
Riksdag.

Det syntes därför vara nödvändigt att låta frågan om pensioneringens utsträckning till större antal än reglementet medgäfvit tills vidare anstå. Kunde Riksdagen sålunda icke medgifva att i frågans dåvarande läge genomfördes en så utsträckt pensionering af sjöfolk, som Eders Kungl. Maj:ts förslag innebar, syntes dock icke hinder föreligga att tillmötesgå det andra med förslagsanslaget afsedda ändamålet eller höjandet af pensionsbeloppet i fjärde klassen från 60 till 90 kronor. Kostnaden härför kunde beräknas till omkring 31,000 kronor årligen, och beviljade Riksdagen därför till förbättring af pensioneringen från anstalten å extra stat för år 1910 ett förslagsanslag å sistnämnda belopp. Sedermera har Riksdagen för ett hvart af åren 1911 och 1912 beviljat för enahanda ändamål samma belopp.

Direktionens
öfver
pensions-
anstalten
framställ-
ning.

Direktionen öfver handelsflottans pensionsanstalt har i sin ofvan omförmälda skrivelse af den 27 oktober 1911 anfört, att till följd af Riksdagens berörda beslut de till pension berättigade sökande, som vid 1908 års slut icke kunnat erhålla pension, fortfarande nödgades vänta på lediga pensionsrum. Deras ställning hade, som framginge af en bifogad, här nedan återgifven uppgift, sedan dess icke förbättrats. De utgjorde vid september månads slut år 1911 469 personer, af hvilka några redan år 1900 ingifvit sina pensionsansökningar. Med anledning häraf anhölle direktionen, att Eders Kungl. Maj:t måtte förnya sin i ofvannämnda nådiga proposition gjorda framställning till Riksdagen om anvisande af medel till pensionering af samtliga eller åtminstone en del af de i uppgiften specificerade pensionsberättigade sökande, hvilka ännu icke kunnat erhålla dem tillkommande pensioner från anstalten.

Ofvan åberopade uppgift angående antalet inom anstaltens tre första klasser pensionsberättigade, som af brist på medel vid september månads slut år 1911 ännu icke kunnat erhålla pension, har hufvudsakligen följande innehåll:

År då ansökningarne inkommit	A n t a l i			S u m m a	
	1:sta klass	2:dra klass	3:dje klass		
1900	—	—	7	7	
1901	—	—	25	25	
1902	21	—	13	34	
1903	13	—	12	25	
1904	23	6	10	39	
1905	32	19	10	61	
1906	23	10	9	42	233
1907	33	20	6	59	
1908	27	14	10	51	
1909	36	13	10	59	
1910	29	10	7	46	
1911	15	3	3	21	
Summa	252	95	122	469	

Öfver direktionens framställning har kommerskollegium den 13 januari 1912 afgifvit utlåtande och däri till en början ånyo framhållit de principiella skäl, som kollegium i sitt förra utlåtande åberopat till stöd för förslaget om förbättring af sjöfolkets pensionering.

Kommerskollegii utlåtande den 13 januari 1912.

Härtill komme, anför kollegium vidare, en omständighet, som enligt kollegii mening jämväl borde tillmätas afsevärd betydelse vid bedömande af förevarande fråga, nämligen i hvad mån de pensionsberättigade sökande, hvilka af brist på medel icke erhållit pension, med hänsyn till sin ekonomiska ställning vore i behof af sådan.

För att utröna denna sak hade kollegium nu från direktionerna för en del större sjömanshus infordrat upplysningar.

Af de i anledning häraf till kollegium inkomna yttrandena framginge, att flertalet pensionsberättigade icke varit i tillfälle att under sin yrkesutöfning förvärfva ett sparadt kapital, ägnadt att åtminstone i någon mån bereda dem ekonomiskt oberoende. De, som så kunde — af naturliga skäl ett fåtal — fortföre att segla. Andra förvärfvade ett i de flesta fall nödortfigt lifsupphålle genom anställningar inom andra verksamhetsområden. Arbetsförtjänsten vore för dessa ofta oviss och föga betryggande, deras anställningar vore af mer eller mindre tillfällig beskaffenhet. Åter andra funnes, som af någon orsak ej genom eget

arbete kunde helt eller delvis försörja sig utan vore för sitt uppehälle i hufvudsak hänvisade till tillfälliga understöd från sjömanshusen samt hvad de kunde erhålla af allmän eller enskild välgörenhet. Den verkställda utredningen gäfvade sålunda vid handen, att det öfvervägande flertalet af de pensionsberättigade, som utredningen omfattade, kunde sägas lefva under mer eller mindre brydsamma ekonomiska villkor och att pensionerna för dem trots deras jämförelsevis ringa belopp skulle utgöra ett synnerligen välbehöfligt och afsevärdt tillskott. Detta torde med visshet i alldeles särskild grad vara förhållandet beträffande de till tredje klassen hörande pensionsberättigade.

Ur synpunkten af de pensionsberättigades ekonomiska ställning kräfdes därför enligt kollegii åsikt ett ingripande från statens sida till förbättrande af pensioneringen. Beträffande frågan i hvilken omfattning ett dylikt ingripande borde äga rum syntes det kollegium förenligt med rättvisa och billighet, om medel kunde beredas till pensionering af samtliga pensionsberättigade sökande. Med hänsyn till de principiella betänkligheter, som vid frågans föregående behandling i Riksdagen mötte mot en så omfattande pensionering, syntes emellertid nu endast kunna ifrågasättas anvisandet af ett visst, på förhand bestämdt anslag, hvarigenom en förkortning af väntetiden för de pensionsberättigade, som väntat längst, kunde åstadkommas och sålunda de svåraste missförhållandena beträffande pensioneringen blifva afhjälpta. I sådant afseende ville kollegium nu förorda, att medel måtte beredas till pensionering af de inom de tre första klasserna pensionsberättigade, hvilka ingifvit vederbörliga pensionsansökningar inom 1906 års utgång och således fått vänta på pension mera än fem år. Antalet dylika pensionsberättigade sökande utgjorde 233, såsom framginge af den vid direktionens underdåniga skrifvelse fogade uppgift (se här ofvan) jämte nedanstående sammandrag angående antalet inom de tre första klasserna pensionsberättigade, hvilka vid september månads slut år 1911 ännu icke kommit i åtnjutande af pension. Pensioneringen af ofvannämnda 233 å pension väntande personer kräfdes ett belopp af 30,720 kronor enligt följande beräkning:

112 i 1:a klass	à 160 kronor	för år	kronor	17,920: —
35 i 2:a »	à 120 »	» »	»	4,200: —
86 i 3:e »	à 100 »	» »	»	8,600: —
Summa kronor					30,720: —

Det erforderliga anslaget ansåge kollegium på grundval af ofvanstående beräkning böra bestämmas till 31,000 kronor.

Under åberopande af hvad nu och vid frågans föregående behand-

ling anförts hemställde kollegium, att Eders Kungl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå Riksdagen att för vidtagande af förbättring i ofvan angifvet hänseende af pensioneringen från pensionsanstalten anvisa å extra stat för år 1913 31,000 kronor.

Med hänsyn till den af 1909 års Riksdag uttalade farhåga att man genom de af Eders Kungl. Maj:t då föreslagna åtgärderna skulle be-
träffande en viss yrkesklass föregripa den pågående utredningen om all-
män ålderdoms- och invaliditetsförsäkring har den af Eders Kungl. Maj:t
den 13 december 1907 tillsatta kommittén för utredning af nämnda fråga
anmodats afgifva utlåtande i föreliggande ärende. I underdånig skrif-
velse af den 16 januari 1912 har kommittén i sådant afseende anført,
att föreliggande ansökan om anvisande af medel till förbättring af pen-
sioneringen från pensionsanstalten under alla förhållanden syntes kunna
afgöras utan att härigenom den allmänna försäkringsfrågans lösning på
något sätt föregreps.

Ålderdoms-
försäkrings-
kommitténs
utlåtande.

Innan jag öfvergår till att för egen del uttala mig i ämnet, torde
här böra lämnas en kortfattad historik angående pensionsanstalten samt
redogörelse för de viktigaste bestämmelserna om delaktighet i pensions-
anstalten, delägarnas klassifikation, pensionernas belopp och antal samt
villkoren för pensions erhållande. Jag följer härvid i hufvudsak den i
ofvanberörda statsrådsprotokoll för den 5 mars 1909 gjorda framställning.

Historik
samt gällande
bestämmelser
om pensions-
anstalten
m. m.

I nådig proposition vid 1862—1863 årens riksdag föreslog Kungl.
Maj:t, att rikets ständer måtte lämna sitt bifall till inrättande, i enlig-
het med vissa i propositionen närmare angifna grunder, af en pensions-
anstalt för befälhafvare, styrmän och annat sjöfolk å svenska, till ut-
rikes fart använda segel- och ångfartyg, äfvensom för maskinister och
eldare å sistnämnda slags fartyg.

Samtidigt föreslog Kungl. Maj:t rikets ständer att medgifva, att
såsom bidrag till pensioneringen från nämnda pensionsanstalt, måtte få
af tullmedlen utgå ett belopp, ungefärligen svarande mot den så kallade
»föringen» — en sjöman å fartyg i utrikes fart sedant gammalt till-
kommande förmån att, i vederlag för tidigare medgifven tullfrihet för
af dem utrikes ifrån införda varor, vid ankomst till svensk hamn från
utrikes resa af tullmedlen utbekomma vissa belopp — hvaremot »förin-
gen» ej vidare skulle till sjöfolket utbetalas.

Det föringen motsvarande belopp, som sålunda skulle tillkomma
pensionsanstalten, skulle enligt propositionen närmare bestämmas i för-
hållande till lästetalet af de fartyg, till hvilkas besättningar föring ut-

gått, samt ökas i visst förhållande till lästetalet å sådana fartyg, så att för det dåvarande, då lästetalet af de till utrikes sjöfart begagnade svenska fartygen under senaste åren uppgått till emellan 110,000 och 120,000 läster, anslaget fastställdes till 24,000 riksdaler, eller närmast det belopp, som föringen då utgjorde, men framdeles blefve ökad med 1,000 riksdaler för hvarje fullt femtusental utöfver 120,000, hvarmed lästetalet å sådana fartyg kunde komma att tillväxa.

Sedan rikets ständer bifallit Kungl. Maj:ts berörda förslag, förordnade Kungl. Maj:t den 29 januari 1864 om inrättande af en sådan pensionsanstalt, hvarom förut nämnts, hvarjämte reglemente för anstalten af Kungl. Maj:t samtidigt utfärdades.

Förutom omförmälda, till pensionsanstalten af tullmedlen utgående anslag, hvilket från och med år 1867 uppfördes i riksstaten under dåvarande nionde hufvudtiteln såsom reservationsanslag under rubriken »bidrag till handelsflottans pensionsanstalt», utgick till en början äfven till anstalten ett anslag å 50,000 riksdaler från handels- och sjöfartsfonden. I samband med indragning af sistnämnda anslag höjdes vid 1869 års riksdag det förra, af tullmedlen utgående anslaget med motsvarande belopp, eller 50,000 kronor.

Med anledning af under årens lopp inträdd ökning i de till utrikes sjöfart använda svenska fartygens lästetal höjdes på Kungl. Maj:ts framställning anslaget af 1871 års riksdag från förutvarande 74,000 kronor till 78,000 kronor. I sammanhang därmed förändrades anslaget till förslagsanslag i den mening, att den utbetalning till handelsflottans pensionsanstalt, som på grund af nämnda anslag finge äga rum, skulle, utöfver de 50,000 riksdaler, som vid 1869 års riksdag beviljats i stället för det förut utgående bidraget från handels- och sjöfartsfonden, utgöra, såsom motsvarande föringen, dels 24,000 riksdaler och dels därjämte 1,000 riksdaler för hvarje fullt tal af 2,880 nyläster (5,000 svåra läster), hvarmed lästetalet å svenska i utrikes sjöfart använda fartyg öfverstege 69,120 nyläster (120,000 svåra läster). Sedermera har ifrågavarande anslag — numera uppfördt under tionde hufvudtiteln — i riksstaten upptagits med oförändradt belopp, 78,000 kronor, till och med år 1909. För att anslagets belopp skulle komma att närmare motsvara de utbetalningar, som på grund af nämnda bestämmelser de senare åren gjorts från detsamma, höjde 1909 års Riksdag anslaget till 101,000 kronor att fortfarande såsom förslagsanslag — i nyss angifven mening — utgå direkt af tullmedlen.

De personer, hvilka kunna förvärfva delaktighet i pensionsanstalten, äro: befälhafvare, styrmän och annat sjöfolk å svenska till utrikes fart

använda segel- eller ångfartyg äfvensom maskinister och eldare å ångfartyg. Dessa personer indelas med afseende å beloppet af dem tillkommande årliga pensioner i fyra klasser, nämligen:

första klassen: fartygsbefälhafvare, som aflagt examen, erforderlig för behörighet att föra fartyg å alla farvatten (dock icke befälhafvare, som på sin tid aflagt sjökaptensexamen af andra klassen);

andra klassen: fartygsbefälhafvare, som på sin tid aflagt sjökaptensexamen af andra klassen, samt styrmän, som på grund af styrmansbref föra befäl i fart bortom Skagen och Lindesnäs;

tredje klassen: fartygsbefälhafvare, som icke aflagt någon af åsyftade examina, samt styrmän och maskinister;

fjärde klassen: öfrigt sjöfolk, däribland eldare å ångfartyg.

Pensionernas antal och belopp inom de olika klasserna voro ursprungligen bestämda sålunda:

i första klassen:	100	pensioner	å	160	kronor;
» andra	»	100	»	»	120 » ;
» tredje	»	100	»	»	100 » ;
» fjärde	»	600	»	»	60 » ;

dock skulle pensionsrummens antal inom de fyra klasserna framdeles ökas i samma proportion, i den mån tillgångarna medgäfvade sådant. Vid 1911 års slut utgjorde pensionsrummens antal inom en hvar af de tre första klasserna 189 samt i fjärde klassen 1,134. Själftva pensionsbeloppen hafva icke undergått någon annan förändring än att fjärde klassens pensioner höjts till 90 kronor från och med år 1910.

Villkoren för pensions erhållande äro i allmänhet: a) att hafva uppnått 55 års ålder; b) att hafva 25 år varit å svenskt sjömanshus inskrifven och, utan att hafva gjort sig skyldig till rymningsbrott, tillbragt denna tid hufvudsakligen i tjänstgöring under utrikes sjöfart med svenskt handelsfartyg eller såsom förhyrd å svenskt örlogsfartyg; och c) att äga behörigen vitsordad god frejd. Äro de pensionsökande flera än som med inrättningens tillgångar kunna pensioneras, äger den till pension företräde, hvilken först blifvit därtill berättigad. Hafva två eller flera samtidigt blifvit pensionsberättigade och finnas ej pensionsrum för alla, afgöres genom lottning, hvem eller hvilka skola undfå pension.

Det synes mig uppenbart, att med den lösning frågan om förbättrad pensionering från handelsflottans pensionsanstalt erhöi vid 1909 års Riksdag en väsentlig förskjutning kommit att äga rum beträffande förhållandet mellan å ena sidan anstaltens tre första pensionsklasser och

*Departements-
chefen.*

å andra sidan fjärde klassen. Riksdagens ofvan omnämnda beslut i frågan har nämligen haft till följd att, medan de pensionsberättigade inom de tre första klasserna icke erhållit någon som helst förbättring af sina synnerligen ogynnsamma pensionsförhållanden, de pensionsberättigade inom fjärde klassen åter, jämte det de i motsats till de tre första klasserna fortfarande åtnjuta förmånen att utan längre väntetid komma i åtnjutande af pension, erhållit en förhöjning med femtio procent af pensionsbeloppet. Genom den häraf föranledda väsentliga förskjutningen till förmån för fjärde klassen har tydligtvis i särskildt hög grad den tredje klassens ställning kommit att framstå såsom ogynnsam. Väntetiden för de pensionsberättigade inom denna klass ställer sig omkring 10 år längre än för fjärde klassen, under det att samtidigt pensionsbeloppet för sistnämnda klass med allenast tio kronor understiger pensionen inom tredje klassen. Nu angifna förhållande synes mig innebära en afsevärd oegentlighet, hvilken i hufvudsak ock äger sin tillämplighet i fråga om de två första klasserna. Redan ur denna synpunkt synes mig hänsyn till billighet bestämdt kräfva, att åtgärd snarast vidtages för utjämning, åtminstone i viss mån, af de tre första klassernas i hög grad ogynnsamma ställning. Jag tillåter mig härutinnan jämväl erinra därom, att motion i sådant syfte blifvit väckt vid innevarande års Riksdag.

Jag anser mig böra i detta sammanhang framhålla den för frågans bedömande betydelsefulla omständighet, att i själfva verket jämväl de pensionsberättigade inom fjärde klassen hafva ett tydligt, direkt intresse af att pensioneringen inom öfriga klasserna varder förbättrad. Det nu rådande förhållandet föranleder nämligen därtill, att många af de inom de tre första klasserna pensionsberättigade, hellre än att underkasta sig en oskäligt lång väntan på en något högre pension, helt naturligt finna det för sig fördelaktigast att begära den visserligen lägre men dock lättare åtkomliga pension, som inom fjärde klassen står till buds. Särskildt för pensionstagarne inom tredje klassen synes ett sådant tillvägagående ligga nära till hands. Enligt hvad jag inhämtat har denna utväg redan nu i rätt stor utsträckning kommit till användning, hvaraf ock blifvit en följd, att pensionsrummen i fjärde klassen på senaste tid i sådan grad tagits i anspråk, att äfven de pensionsberättigade inom denna klass numera måste underkasta sig en, om ock hittills jämförelsevis kort väntetid. Det synes med all sannolikhet kunna antagas, att, om intet åtgöres för att förbättra de öfriga klassernas pensionsförhållanden, utvecklingen kommer att än vidare fortgå i nämnda riktning och till följd däraf pensionsförhållandena inom fjärde klassen efter hand blifva rätt väsentligt försämrade. Äfven af dessa skäl och för att motverka

en sådan för de lägre graderna af sjöfolket menlig utveckling af förhållandena, finner jag angeläget att i tid söka i skäligen mån utjämna och förbättra pensioneringen för de tre första klasserna.

Såsom ytterligare skäl för en sådan åtgärd vill jag framhålla den af kommerskollegium i dess senaste utlåtande förebragta utredningen angående de inom de tre första klasserna pensionsberättigades ekonomiska ställning. Af denna utredning framgår — delvis i motsats till hvad vid frågans behandling år 1909 antogs — att en väsentlig del af dessa pensionsberättigade befinner sig i mycket små ekonomiska villkor och att pensionen för många af dem skulle blifva ett visserligen ej stort, men dock värdefullt bidrag till deras nödortfuga uppehälle.

Beträffande omfattningen af det statsanslag, som bör anvisas för ifrågavarande ändamål, finner jag mig kunna i hufvudsak ansluta mig till den af kommerskollegium uttalade uppfattningen. Huru önskvärdt det än skulle vara, att pensionsanstalten sattes i stånd att i hela den utsträckning, som i § 5 af reglementet för anstalten förutsättes, möta pensionskräven, finner jag mig, med hänsyn till de principiella betänkligheter, som vid 1909 års Riksdag gjorde sig gällande mot beviljande af tillskott i angifna, då ifrågasatta utsträckning, icke böra nu gå längre än hvad kollegii nyss åsyftade förslag innebär. Detta afser, i motsats till hvad ifrågasattes år 1909, anvisandet af ett visst, på förhand bestämdt anslag. Detta har af kollegium beräknats till 31,000 kronor att utgå å extra stat för år 1913. Härigenom skulle enligt kollegii beräkning beredas medel till pensionering af de inom de tre första klasserna pensionsberättigade, hvilka ingifvit vederbörliga pensionsansökningar inom 1906 års utgång och således redan nu fått vänta på pension mera än fem år. Genom en sådan anordning skulle, å ena sidan, otvifvelaktigt de svåraste missförhållanden i fråga om pensioneringen blifva undanröjda utan att å andra sidan lösningen af frågan om allmän ålderdoms- och invaliditetsförsäkring skulle, enligt hvad ock ålderdomsförsäkringskommittén vitsordat, på något sätt föregripas.

Det ifrågasatta nya anslaget bör, såsom af det redan anförda framgår, uteslutande disponeras för pensioneringen inom de tre första klasserna. För att det med anslaget sålunda afsedda ändamålet skall kunna vinnas, måste tydligtvis förutsättas, att anslagets användning icke bindes af bestämmelserna i 4 § af reglementet för pensionsanstalten om proportionen af antalet pensionsrum i de olika klasserna. De med tillhjälp af det nya anslaget inrättade pensionsrummen böra sålunda, för att den åsyftade utjämningen i väntetiden skall kunna åvägbringas, icke på det sätt fördelas, att de tre första klasserna få lika antal rum

sinsemellan och samtidigt fjärde klassen, med tillämpning af den i reglementet afsedda proportionen, erhåller sex nya pensionsrum för hvarje rum, med hvilket hvardera af de tre första klasserna ökats. Anslaget bör i stället disponeras till pensionering uteslutande inom de tre första klasserna, tagna som *en* klass, så att de sökande pensioneras i den ordning de blifvit pensionsberättigade inom anstalten, oafsedt hvilken af dessa klasser de tillhöra. Fjärde klassen bör sålunda gifvetvis icke erhålla några som helst nya pensionsrum till följd af anslagets beviljande, men vinner denna klass i stället därigenom den ofvan antydda förmånen att den i regel lärer undgå konkurrensen från pensionsberättigade inom andra klasser.

Afvikelser från reglementet i nyss angifna riktning hafva redan tillförene vid flera tillfällen ägt rum i syfte att utjämna pensioneringen i ett eller annat hänseende.

Då det föreslagna anslaget skulle anvisas å extra stat för allenast ett år i sänder, synes det mig ej kunna ifrågakomma att nu vidtaga någon ändring i reglementet, utan torde särskilda bestämmelser om anslagets användning böra, därest detsamma af Riksdagen beviljas, utfärdas af Eders Kungl. Maj:t efter vederbörandes hörande.

Det för nu ifrågavarande ändamål erforderliga anslaget å 31,000 kronor finnes icke beräknadt i det förslag till riksstat, som förelagts innevarande års Riksdag. Enär emellertid af Riksdagen gjorts besparingar å äskade anslag till afsevärda belopp, kan det af mig nu ifrågasätta anslaget beviljas utan att någon förändring af det för innevarande års Riksdag framlagda riksstatsförslagens inkomstsida för den skull behöfver äga rum.

På grund af hvad jag sålunda anfört, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen

att till förbättring af pensioneringen inom de tre första klasserna af handelsflottans pensionsanstalt å extra stat för år 1913 bevilja under riksstatens tionde hufvudtitel ett anslag af 31,000 kronor.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Olof Ljungberg.